

سرکوب مدافعان حجاب و عفاف در جمهوری آذربایجان

سرویس آذربایجان/خبرگزاری آران

ولی جباری

کارشناس ارشد جامعه شناسی شیعیان

علیرغم حکومت هفتاد ساله کمونیستی در جمهوری آذربایجان و مبارزه شدید این حکومت با مظاهر و مبانی دینی و تلاش غرب و صهیونیسم در ترویج فرهنگ غربی و لیبرالیستی در سال های بعد از استقلال از سیطره حکومت سوسیالیستی، بایستی اذعان نمود که برخلاف ظاهر پوشش زنان، اکثر آنان هنوز هم حجب و حیای اسلامی و زن شرقی را در وجود خود دارند و همانند زنان غربی و غیرمسلمان بی عفت نیستند. تعداد زنان محجبه در این جمهوری روز به روز در حال افزایش است و امروزه می توان زنان محجبه را در میان همه قشرهای این کشور مشاهده کرد.

حجاب به سر کردن و محجبه شدن به ویژه در بین دختران کم سن و سال بیشتر به چشم می خورد به گونه ای که روزنامه غرب گرای اولایلار در مقاله ای با عنوان افراطی گری خود بقض و کینه خود را از گسترش فرهنگ عفاف و حجاب در این کشور شیعی بروز داده و می نویسد: « مشاهده افزایش زنان محجبه در پایتخت و دیگر شهرها مشکل نیست. چند سال قبل، تنها در بین گروه های خاصی می شد زنان محجبه را مشاهده کرد که خود را ملزم به رعایت حجاب می دانستند، اما هم اکنون در در دبیرستان ها، دانشگاه ها و محل های کار با زنان محجبه روبرو می شویم و به ویژه در بین دختران کم سن و سال اینگونه موارد بیشتر به چشم می خورد و لذا حجاب بسر کردن دختر 2 ساله را تنها می توان به عنوان افراطی گری نام نهاد» (1385/7/19) و نگرانی های عوامل وابسته به رژیم صهیونیستی و حکومت نیز خود را نشان داده است بطوری که گوهر بخشعلی اوا نماینده مجلس ملی آذربایجان و مدیر انستیتوی شرق شناسی فرهنگستان علوم این کشور از افزایش حجاب در آذربایجان ابراز نگرانی کرده است. وی از خانواده ها و بانوان دیندار که فرزندان دختر خود را به رعایت حجاب تشویق می کنند انتقاد کرده و گفته است، قرآن حجاب را فقط برای زنان حضرت پیامبر(ص) منحصر کرده است.؟! آنان با احساس خطر و ترس از گسترش و شیوع فرهنگ ناب اسلامی و شیعی در این کشور و در مقابله با فرهنگ اسلامی و شیعی و زدودن معنویت از جامعه آذربایجان و دور کردن مردم مسلمان این کشور ب خصوص جوانان از فرهنگ غنی و انسان ساز و متعالی شیعه، به کم کم شبکه های تلویزیونی (اجتماعی، AZ.tv، آینس، لیدر، اسپیس) و با پخش برنامه ها، فیلم ها، تبلیغات و ... که عمدتاً مستهجن و به سبک و سیاق فرهنگ غربی و فرهنگ حاکم بر جامعه جهانی و تحمیلی دستگاه فرهنگی سرمایه داری و لیبرالیستی و ضددینی است و روز به روز در این مسیر (نمایش فیلم های مذکور) گوی سبقت را از همدیگر می ربایند، مردم مسلمان این کشور را به تدریج از فرهنگ اسلامی و فرهنگ اصیل خویش دور می کنند و فرهنگ و فکر و ذهن و باورهای آنها را کانالیزه می کنند. چنانکه این شبکه ها با حمایت و پشتیبانی مالی و فکری و خط دهی بازوهای اقتصادی فرهنگ لیبرالیستی همانند شرکت مخابراتی اسرائیلی باکسل، شرکت های الکترونیکی سونی و سامسونگ و ... با ترتیب دادن و برگزار کردن فستیوال ها و مسابقه های آواز و ترانه خوانی و موسیقی با عناوینی نظیر آذر استار و ... در بین جوانان آذری- اعم از دختر و پسر- که در آنها در ذبح مسائل اخلاقی و برهنگی دختران مسلمان آذری به جرأت می توان گفت حتی از خود غرب هم جلو می زنند. (نصیر یان فر، 1386)

پوشش اسلامی

در آذربایجان نسلی جدیدی پا به عرصه می گذارد که به ظواهر، پوشش و فرایض دینی پایبند است. این نسل آموزه های دینی را از کانال ترکیه می آموزند. این را در نوع پوشش اسلامی این جوانان به وضوح می توان دید. وقف های دینی ترکیه در جلب جوانان به دین تا حدود زیادی موفق عمل کرده اند. در باکو تعداد جوانانی که از پوشش خاص اسلام گرایان ترکیه استفاده می کنند به سرعت در حال گسترش است. در حالی که نسل محجبه پیشین از روسری و روستاییان نیز از پوششی شبیه روستاییان آذربایجان خودمان استفاده می کنند.

صورت غربی، سیرت شرقی

کشور جمهوری آذربایجان نه تنها از نظر جغرافیایی که از دیدگاه ظاهری نیز کشوری اروپایی است. تمامی مظاهر غربی را از کواکولا تا نوع معماری، از اتومبیل های مرسدس بنز که در خیابان های عریض باکو جولان می دهند تا نوع پوشش مردمان می توان دید. اما این همه ماجرا نیست. در پس این صورت غربی، سیرت شرقی مردم آذربایجان کاملاً هویداست. سنت ها و رسوم، آداب و باورهای کهن همچنان پا برجا هستند. نهاد خانواده همچنان اساسی ترین و مقدس ترین نهاد اجتماعی است. سلسله مراتب خانوادگی کاملاً رعایت می شود. اگر سوار اتوبوس یا مترو شوید خواهید دید که جوانان صندلی های خود را بی هیچ رنجشی، داوطلبانه به افراد مسن تر و خانم ها وامی گذارند. حرف مرد و سنت مردانگی هنوز هم معتبر و پابرجاست. قول و سخن و در يك كلام سنت ها بیش از هر نوشته و کاغذ رسمی سندیت دارد. مردم آذربایجان مردمی دین باور و خدانشناس هستند. اسلام در آذربایجان علاوه بر جنبه اعتقادی جنبه هویتی دارد. از اصطلاح مسلمان به عنوان نماد هویت خیلی استفاده می کنند و خود را بخشی جدایی ناپذیر از دنیای اسلام می دانند. حضور دین و دین باوری حتی اگر فرایض دینی را به جا نیاورند، در نوع زندگی و منش مردم کاملاً مشهود است. علاوه بر قسم خدا، قسم حضرت ابوالفضل عباس (ع) رایج ترین قسم این مردم ترک زبان است. درخیابان های باکو می توانید سقاخانه هایی را که با جمله احسان حضرت ابوالفضل زینت یافته اند ببینید. اعتقاد به زیارتگاه ها و سادات، به ویژه در شهر باکو بسیار فراگیر است. در بسیاری از خانه ها و وسایل نقلیه عمومی تصویر سادات مشهور و مورد احترام شهر را می توان دید.

زن آذربایجانی نقشی متفاوت با همتای ایرانی یا ترک (ترکیه ای) خود دارد. در آذربایجان زنان همپای مردان کار می کنند. تعداد استادان زن در دانشگاه سه برابر مردان است! زنان حتی در شغلایی که ما مردانه حساب می کنیم حضور دارند، نظافت خیابانها! رفتگرهای آذربایجان زن هستند. اما امنیت اجتماعی زن در آذربایجان کم است. کتک زدن زن در بین مردان آذری تقریباً عادی است. مشکلات اقتصادی و عدم ثبات شغلی در زندگی های مشترک اثر بدی گذاشته است.

محدودیت های حکومت نسبت به بانوان محجبه

حکومت و عناصر تاثیر گذار در سیاست و فرهنگ و اقتصاد جمهوری آذربایجان، علاوه ترویج مظاهر فساد، از امکان گذاشتن حجاب در دواير دولتی و مراکز تحصیلی ممانعت می شود که حتی صدای روزنامه های نه چندان مذهبی را نیز در می آورد. روزنامه ینی مساوات دراین باره می نویسد: «از مسائلی که میان کارکنان دولت و هموطنان در جمهوری آذربایجان مشکل ایجاد کرده است، رعایت حجاب از سوی زنان محجبه می باشد. زنان محجبه در تهیه کارت شناسایی و صدور گذرنامه دچار مشکلات جدی شده اند. حاج ایلقار ابراهیم اوغلو، رئیس مرکز دفاع از آزادی اعتقادات دینی اعلام کرده است: با وجود اینکه در بسیاری از کشورها رعایت حجاب و داشتن عکس با حجاب در گذرنامه مانعی محسوب نمی شود، در کشور ما این مشکل کماکان بصورت لاینحل باقی مانده است و جمهوری آذربایجان تنها کشوری است که برای دریافت شناسنامه ازسوی بانوان محجبه، محدودیت اعمال می شود در حالیکه در قانون اساسی مفادی مبنی بر اینکه زنان نباید با حجاب باشند، وجود ندارد. (روزنامه ینی مساوات _ 87/04/29) از حضور زنان با حجاب و معلمان محجبه به مدارس جلوگیری می گردد. آقای الشن مصطفی اوغلو مسئول موسسه دعوت به صفای معنوی نیز با بیان اعتراض شدید دینداران و دانشجویان و سایر ارگانها می گوید: « افرادی می خواهند با طرح این مسئله در افکارعمومی به منافع خودشان دست یابند و در روابط میان دولت مردان و دینداران سردی ایجاد و آنها را رو در روی همدیگر قرار دهند. (روزنامه جبهه خلق، 87/06/26)

در مصاحبه ای که با یکی از بانوان با حجاب باکو در دی ماه 1384 داشتم و ایشان علاقه زیادی به زیارت عتبات عالیات و مشهد مقدس داشت، وقتی از او تعداد زیارت های خود به اماکن مقدسه را جویا شدم، گفت: « من تا بحال به زیارت نرفته ام. البته توان مالی و علاقه و شوق بسیاری نیز دارم. اما دلیل اینکه نمی خواهم با تصویر بدون حجاب پاسپورت بگیرم، به همین دلیل پاسپورت تهیه

نکرده ام. من عفت و حجاب را بر شوق زیارت ترجیح می دهم.»

سرکوب مدافعان حجاب و عفاف در روز جمعه 89/9/19

در روزی که خاطره و یاد شهدای کربلا در اقصی نقاط دنیای اسلام گرمی داشته می شد و مسلمانان بر مظلومیت حضرت سالار شهیدان و انصار با وفای او اشک ماتم می ریختند، در نقطه دیگری از جهان اسلام و در شهر شیعه نشین باکو شاهد حضور جمعیت چند هزار نفری مردان و زنانی بودیم که حفظ شعائر اسلامی و حقوق انسانی شان و عفت و پاکدامنی بزرگترین دغدغه شان بود. بانوان با حجاب جمهوری آذربایجان فریاد آزادی برای حفظ حجاب و حضور محجبه در مدارس، دانشگاهها و ادارات دولتی بودند. آنها از ظلم ملحدان و دین ستیزان کشور به تنگ آمده و در مقابل وزارت آموزش و پرورش این کشور تجمع اعتراض آمیزی را برگزار کردند و شعار حمایت از عفت و حجاب سردادند و برداشته شدن محدودیتها و ممنوعیتهای حکومت و فشار بر بانوان با حجاب را خواستار شدند.

حکام آذری که ادعای دموکراسی دارند و آزادی ادیان را در این کشور برای خود شعار قرار داده اند! چرا نمی توانند حضور زنان با حجاب آذری را تحمل کنند؟ آیا ترس آنها از حجاب و عفاف بانوان آذری است یا افساء فسادهایشان آنها را نگران کرده است؟ آیا ترس از پوشش اسلامی دارند یا از خطر افتادن منافع اقتصادی خود واهمه دارند که در صورت حضور اسلام گرایان باید آن را از دست بدهند؟ آیا از حجاب می ترسند یا از تمایلات شدید اسلامی مردمی واهمه دارند که خواستار برجیده شدن صهیونیستها از کشورشان می باشند؟ اما باید به جرات ادعان داشت که آنها از دینداری می ترسند که عدالت خواه هستند و خواستار مبارزه با فساد و فحشا و بی بند باری.

تاریخ ثبت کرده است که حکومت ظالمان دوام ندارد. حکومت کفر شاید بتواند چند صباحی حکمرانی کند اما ظالمان به زودی مضمحل خواهند شد و حکام آذری نیز باید بدانند با فشار بر دینداران فقط عمر خود را کاهش می دهند و این امر بزرگ الهی یعنی حجاب امری نیست که بتوانند با آن مقابله کنند و اگر رضاخان دیکتاتور ایرانی می توانست با حجاب مقابله کند، حکام بی پشتوانه مردمی خواهند توانست جلوی آن را بگیرند؟ اما نخواهد توانست نور خدا را خاموش کند چرا که کید شیطان ضعیف است. تجمع بزرگ مردان و زنان دیندار آذری نشان داد که نمی خواهند از حقوق شرعی و قانونی خود دست بردارند. زنان آذری آنقدر غیرت دینی دارند که با وجود دلبستگی شدید به ائمه اطهار (ع)، عشق به زیارت را فدای حجاب می کنند و با نگرفتن تصویر بدون حجاب در پاسپورت خود، از این عشق ولایی منصرف می شوند.

دین ستیزی حکام آذری که در پی احیای دینی تشدید شده است با واکنش احزاب اسلامی و گروهها و تشکلهای اسلامی و مستقل روبرو شده و اقدامات ضد دینی حکومت را محکوم کرده و خواستار آزادی دستگیر شدگان و برداشتن محدودیتها و ممنوعیتهای برای حضور بانوان با حجاب در مدارس و دانشگاهها و ادارات دولتی شده اند.

منابع

روزنامه اولایار : 1385/7/19

شبکه های تلویزیونی اجتماعی، AZ.tv، آینس، لیدر، اسپیس

نصیریانفر، داود. « بررسی اعتقادات و باورهای دینی و مذهبی در جمهوری آذربایجان». آران، سال پنجم، 11 و 12 (1386)

روزنامه ینی مساوات - 87/04/29

روزنامه جبهه خلق، 26/ 87/06/

پایگاههای اطلاع رسانی، Birlik.Az، Islam-Azeri.az، Faktxeber.com